

שירי סופה

שושנה רוזנברג היא משוררת צעירה (אולי באותה מידה יאה להגדירה, לצורך ענייננו, כצעירה משוררת), שאת צעדיה הראשונים בשירה עשתה (ב"קשת", כמדומה) לפני שנים אחדות בלבד. "שירי סופה", קובץ שיריה שיצא זה־מקרוֹב, מעיד נאמנה על סגולות שיריות, על רגישות, על כושר מקורי לצירופי־דימויים וצירופי־לשון. עם זאת הוא מעיד גם על כמה מן הסגולות הפחות מושכות שב"צעירות", כגון הנטייה להעוֹויות של בגרות־יתר, להתנאות בחוויות "מבוגרות" במאד, ל"קימוט־מצח". כיוצא בזה, הנטייה להכללות "פילוסופיות". כיוצא בזה, העמדות־פנים של "נשיות" בשלה, למֹר־דת־נסיון. כיוצא בזה, הרצון להפליג באס־ר־ציאציות "מפתיעות", "נועזות". לעתים קר־בות למדי מעלים אפוא הדברים בכללותם רושם של מלל באנאלי תמים, בסרי.

כך, למשל, בשיר "אני עבד" (ע' 38):

ביצירתי המתמרדת והגואה / אני נפעמת מעצמת הכוח / שבא פתאום ונעלם / ואיני יודעת לאן ומאיין / אני נסערת. או בשיר הבא מיד אחריו, "שקט" (ע' 39):

בגעגועי, / יש ואני רואה את ונוס / יורדת מאחת הגבעות שבערבה / ופורסת דשא מפלאסטיק.

אף ביש הדבר עוד יותר בשיר נטול־שם כגון זה (ע' 41):

במכאובי אין לך חלק, / גם להבין לא תוכל / יומי השסוע בחריצים כמו האת־מול, / גם דמעוֹתי הזקנות / חסרות הסכר ואין לך מפלט / מפני השטפון.

ומה יעשה הקורא ולא יחוש בעלות בת־שחוק סלחנית על שפתיו למקרא שורות "חזקות" כגון אלו שבע' 45:

איני רוצה להתעורר בוקר אחד / מפופחת יותר / לצעוד על הפביש המוביל / לצר־כיך הגבריים ולהרגיש / שאיני שווה יותר מאשר / קליפת תפוזים מרוקנת.

אף־על־פי־כן יש בשירתה של ש. רוזנברג גרעין של כשרון אמיתי, מבטיח ומהימן, כאשר יעיד, למשל, השיר האחרון שבקובץ (ע' 62), הכתוב בסולם מינורי דוֹוקה וזה לשונו, במלואו:

בשׁוֹך דומיית סתיו / כשעלים ראשונים של חורף נוֹטפים / בעצב מעץ עצור / אתה בחלון, גבוה מני עב / מפשיר. / אולי אתה מביט משתאָה / אינך רואה עצים רכונים / על גל שיטה ושיבולת בתלמידך. / רק בסתיו, כשנטפי מראותיך / בולעים את הנוף של חדרי / הפריחה שקטה כל־כך ונכלמת / כנשמתך הפרוזה בינות חדר לרקיע.

י. ע.

אור הפנים

מפי אנשי אמונים ומעש שמענו, על־דרך הקיטרוג, כי בעצם ימי הקרבות של אוק־טובר, היו תלמידי ישיבה מסוימת בארצנו הקדושה עוסקים בליבון השאלה הידועה של חיי אדם (אם טוב לאדם שבא לעולם משלא בא אליו, או שטוב לאדם שלא בא לעולם משבא אליו). אותם תלמידי־ישיבה, ממש כמונו, ודאי היו קובעים כי מחברת השירים החמישית של אנדד אלדן מוטב היה לולא באה לעולם.

אמירה כזאת מחייבת, כמובן, הסברים ודוג־מות. הנה על כן הבה נפנה, למשל, לעמוד 12, שבו נמצא: "קולות / זוחלים. נמלים על ערפי / מלים שהעירו, / דברים / עקצם בגופי המזומזם / עצב סומר / מן הדבש רק / מגע דבקותו / נדמה. ראשך מצלצל, / לא, עוצר. / אתה מונח מונה. / תלוש, ששת, כנפיו / חומר. בבית היוצר".

זה השיר כולו, וכל שיטרח לעיין בעמודים הנוספים שבמחברת לא יעלה, כמדומה, דבר טוב או רע ממנו. עמוד אחר עמוד זוחלים קולותיו של המחבר המזומזם ומעבירים תחוֹרות בלתי־נעימות של "נמלים על עורף".

* אנדד אלדן: אור הפנים (שירים); הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1974; 78 עמ'.

* שושנה רוזנברג: שירי סופה; הוצאת "עקד", 1974; 62 עמ'.